ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/26/630-1298

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	04.05.2026 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	26.03.2026
Teabevaldaja	Rae Vallavalitsus aadress: Aruküla tee 9, 75301 Jüri alevik e-posti aadress: info@rae.ee
Vaide esitaja	Invego Uus-Järveküla OÜ aadress: Telliskivi 51a, 10611 Tallinn e-posti aadress: xxxxx@invego.ee

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata, kuna menetluse kestel 10.04.2026 on Rae Vallavalitsus vaide esitaja 06.03.2026 pöördumisele vastanud ning selgitanud, et vaide esitaja pöördumise puhul ei ole tegemist teabenõudega avaliku teabe seaduse mõistes.
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide esitaja on edastanud Rae vallale korduvaid pöördumisi seoses aadressil Tohvre tee 4, Järveküla, Rae vald, Harju maakond asuva kinnistu osas teostatava riikliku järelevalvemenetlusega. Vallavalitus on vaide esitajale varasemalt ka selgitanud (11.12.2025), et vaide esitaja pöördumiste puhul ei ole tegemist teabenõuetega, vaid tegemist on selgitustaotlusega.
2. 05.02.2026 esitas vaide esitaja Rae Vallavalitsusele pöördumise, mida palus käsitleda teabenõudena ning edastada järgmise teabe;
   a) kas Rae valla poolt on algatatud järelevalvemenetlus Tohvre tee 4 kinnistule ebaseaduslikult ehitatud teede ja parkimisplatside osas?
   b). kas Rae valla poolt on algatatud järelevalvemenetlus Tohvre tee 4 kinnistule

ebaseaduslikult rajatud sadeveesüsteemi osas, kus puhastamata sadevesi suunatakse ilma naaberkinnistute omanike nõusolekuta kraavi (Tohvre tee 2, Liiva tee 24)?

c) millal kavatseb Rae vald teha järelevalvemenetlust lõpetava ettekirjutuse või muu lõppotsuse, arvestades, et menetlus on kestnud juba üle kolme aasta (esimesed avalikult kättesaadavad dokumendid on 2022. aastast)?

3. Kuna Rae Vallavalitsus vaide esitaja pöördumisele seaduses sätestatud tähtaja jooksul ei vastanud, siis edastas vaide esitaja 06.03.2026 vallale meeldetuletuse?

4. Kuna ka meeldetuletusele tähtaegselt ei vastatud, siis edastas vaide esitaja 26.03.2026 teabenõudele vastamata jätmise osas vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide kohaselt paikneb Tohvre tn 4 kinnistul loomalaut (Hoone 116031026), mis on ebaseaduslikult ümber ehitatud ja kuhu on rajatud autode remonditöökoda ja ebaseaduslik parkimisplats (rajatud 2023 sügis). Kinnistult suunatakse puhastamata heitvett naaberkinnistutele Tohvre tee 11, 24 ja Tohvre tee 2.

Vastavalt Rae valla dokumendiregistrile on vastava hoone osas juba agatatud järelevalvemenetlus, kuid dokumendiregistrist ega EHR-ist siiski ei nähtu, et hoonele ja parkimisplatsi ümberehitamiseks oleks tehtud Rae valla poolt ettekirjutus.

Vaide esitaja esitas Rae Vallavalitsusele 09.06.2025 teabenõude, milles paluti teavet Tohvre tee 4 kinnistul toimuva järelevalvemenetluse kohta, sh:

- milline on menetluse ese,
- millises staadiumis menetlus on ning
- millal on oodata lõppotsust.

Rae Vallavalitsus keeldus 25.07.2025 teabenõude täitmisest, väites, et küsitud teave ei ole loodud või sellele kehtib juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 p 2 alusel. Kaebaja ei nõustunud nimetatud seisukohaga ja esitasid täiendavad teabenõuded 25.07.2025, 29.09.2025, 08.12.2025, selgitades, et taotlenud ei ole dokumentide väljastamist, mille väljastamisest keeldumise õiguslikele alustele on viidanud. Informatsioon andmine vastava menetluse käigu kohta on igati lubatud. 11.12.2025 Rae valla vastuses keelduti taaskord infot avaldamast.

05.02.2026 ja 06.03.2026 esitas vaide esitaja täiendavad teabenõuded ning palus esitada järgnev teave:

1. Kas Rae valla poolt on algatatud järelevalvemenetlus Tohvre tee 4 kinnistule ebaseaduslikult ehitatud teede ja parkimisplatside osas?
2. Kas Rae valla poolt on algatatud järelevalvemenetlus Tohvre tee 4 kinnistule ebaseaduslikult rajatud sadeveesüsteemi osas, kus puhastamata sadevesi suunatakse ilma naaberkinnistute omanike nõusolekuta kraavi (Tohvre tee 2, Liiva tee 24)?
3. Millal kavatseb Rae vald teha järelevalvemenetlust lõpetava ettekirjutuse või muu lõppotsuse, arvestades, et menetlus on kestnud juba üle kolme aasta (esimesed avalikult kättesaadavad dokumendid on 2022. aastast)?

Rae Vallavalitsus eeltoodud teabenõuetele ei ole vastanud.

Vaide esitaja leiab, et AvTS § 35 lg 1 p 2 ei võimalda tunnistada asutusesiseseks:

- järelevalvemenetluse fakti,
- menetluse eset,
- menetluse aluseks olevaid õigusrikkumise tunnuseid.

Vaide esitajal kui naaberkinnistu omanikul on otsene õigustatud huvi saada teavet menetluse kohta, kuivõrd vaidlusalune tegevus mõjutab tema kinnistut (sh võimalik keskkonnakahju). Rae Vallavalitsuse väide, et küsitakse „loomata teavet“, ei ole põhjendatud, kuna mitmeaastase

menetluse korral on vältimatult loodud menetlusdokumendid ja -kirjed. Vaide esitaja rõhutab, **et ei soovi juurdepääsu ühelegi menetlusdokumendile vaid infot järelevalve menetluse seisu ja eseme kohta.** Vaide esitaja märgib, et osa järelevalvemenetluse sisust juba on avalik ja kättesaadav Rae vallal dokumendiregistris.

Vaide esitaja on seisukohal, et AvTS § 38 lg 1 kohaselt tuleb avalikkuse huvi põhjustanud teave õiguserikkumise asjaolude kohta avalikustada juba enne lõpliku otsuse tegemist ulatuses, mis ei kahjusta menetlust. Rae Vallavalitsuse seisukoht, et enne otsuse jõustumist ei avalikustata mitte mingit teavet (sh järelevalvemenetluse ese), on vastuolus seadusega.

Samuti lisab vaide esitaja, et Riigikohtu praktika (RKHKo 23.10.2003 nr 3-3-1-57-03) kohaselt ei saa teabenõude täitmisest keelduda tervikuna üksnes põhjusel, et dokument sisaldab osaliselt piiranguga teavet. AvTS § 38 lg 2 kohaselt tuleb võimaldada juurdepääs vähemalt piiranguta osale. Jättes teabenõudes soovitud teabe väljastamata on Rae Vallavalitsus rikkunud:

- AvTS § 23 vastamistähtaegu,
- haldusmenetluse üldpõhimõtteid (HMS § 5),
- hea halduse põhimõtet.

Lisaks on järelevalve menetlus kestnud üle kolme aasta, mis viitab võimalikele probleemidele järelevalve efektiivsuses.

Taotlus

Eeltoodust lähtudes palub vaide esitaja Andmekaitse Inspektsioonil:

1. Algatada järelevalvemenetlus Rae Vallavalitsuse tegevuse õiguspärasuse kontrollimiseks.
2. Tuvastada, et Rae Vallavalitsus on rikkunud avaliku teabe seadust, keeldudes põhjendamatult teabenõude täitmisest.
3. Teha Rae Vallavalitsusele ettekirjutus:
   - väljastada taotletud teave vähemalt osas, mis ei ole seadusega piiratud;
   - järgida edaspidi AvTS-st tulenevaid vastamistähtaegu.
4. Anda vajadusel täiendavaid juhiseid järelevalvemenetlusega seotud teabe avalikustamise praktika kohta.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Rae valla selgituste kohaselt Rae Vallavalitsus käsitles 05.02.2026 ja 06.03.2026 esitatud nõudeid selgitustaotlusena ja seda on pöördujale ka käesolevaks hetkeks selgitatud (10.04.2026).

Vallavalitsus möönab, et kahjuks tõesti ei edastatud pöördujale teabenõude täitmisest keeldumist ja keeldumise põhjendust. Pöördumistega tegelenud teenistuja on selgitanud, et ta ei esitanud põhjendust seetõttu, et pöördumised ei olnud käsitletavad teabenõuetena ja AvTS § 23 ei sätesta vastavat keeldumise alust.

Rae Vallavalitsus on alustanud ehitusseadustikus (EhS) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete järgimise üle 09.09.2024 riikliku järelevalvemenetluse nr 2-4.4/94 Tohvre tee 4, Järveküla, Rae vald, Harju maakond asuva kinnistu omaniku suhtes lähtudes EhS § 130 lg-s 2 sätestatud pädevusest ja korrakaitseseaduse (KorS) sätetest. KorS § 2 lg 1 kohaselt on korrakaitse avalikku korda ähvardava ohu (edaspidi oht) ennetamine, ohukahtluse korral ohu väljaselgitamine, ohu tõrjumine ja avaliku korra rikkumise (edaspidi korrarikkumine) kõrvaldamine. Sama paragrahvi lg 2 sätestab, et korrakaitse on avaliku korra eest vastutava isiku ülesanne, ning lõike 4 kohaselt on riiklik järelevalve korrakaitseorgani tegevus eesmärgiga ennetada ohtu, selgitada see välja ja tõrjuda või kõrvaldada korrarikkumine. KorS

§ 1 lg 2 sätestab, et antud seaduses sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 6 näeb ette, et haldusorgan ehk siis antud juhul korrakaitseorgan on kohustatud välja selgitama menetletavas asjas olulise tähendusega asjaolud ja vajaduse korral koguma selleks tõendeid oma algatusel. Eeltoodust tulenevalt ei algatata riikliku järelevalvemenetlust mitte iga konkreetse ohukahtluse objekti suhtes eraldi, vaid avaliku korra eest vastutava isiku suhtes ning uuritakse ja selgitatakse välja kõik asjaolud, mis puudutavad konkreetse kinnistu suhtes avaliku korra eest vastutava isiku tegevust. Sellest tulenevalt ei ole võimalik erinevaid objekte eraldi välja tuua.

Riikliku järelevalvemenetluse alustamisest Tohvre tee 4, Järveküla, Rae vald, Harju maakond asuva kinnistu omaniku suhtes on pöördujat teavitatud 11.12.2025.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

1. Tulenevalt AvTS § 3 lg-st 1 on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud avalikke ülesandeid täites. Teabenõue puudutab asutuses olemas oleva dokumendi või muu teabe (nii paberil kui digitaalkujul) väljastamist. Seega saab teabenõude korras küsida dokumente kujul nagu need on asutuses vormistatud. Ehk siis teabenõude korras saab küsida teavet, mis on asutuses dokumenteeritud kujul olemas ning millest on teabenõude korras võimalik teha koopiaid või väljavõtteid. AvTS § 3 lg 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Juurdepääsupiirangud on sätestatud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadusest.

2. Kui aga teabenõudele vastamine eeldab selgituste andmist või erinevatest dokumentidest teabe kogumist ja selle alusel uue dokumendi koostamist, siis selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse vastavalt märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduses sätestatud korras.

3. AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt AvTS-s sätestatud korras teabevaldajale edastatud taotlus teabe saamiseks. Eeltoodud sätet tuleb vaadata koos AvTS § 3 lg-ga 1. AvTS § 9 lg 1 sätestab, et teabevaldaja, kelleks on ka Rae Vallavalitsus on kohustatud võimaldama juurdepääsu tema valduses olevale teabele seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lg 2 p-de 1 ja 7 kohaselt on teabevaldaja teabele juurdepääsu võimaldamisel kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele teabenõudjal on juurdepääsuõigus ning tagama teabele juurdepääsupiirangutest kinnipidamise.

4. AvTS § 17 lg 1 p 1 kohaselt tuleb teabenõue täita teabevaldaja poolt soovitud viisil, väljastades teabe teisaldavale andmekandjale digitaalselt või teabenõudes märgitud e-posti aadressile. Juhud, millal teabevaldaja võib teabenõude täitmisest keelduda on ära toodud AvTS §-s 23. Keeldumise korral tuleb keeldumist ka põhjendada (AvTS § 23 lg 3).

Andmekaitse Inspektsiooni pädevus ja vaide ese

5. Tulenevalt AvTS § 45 lg-st 1 teostab Andmekaitse Inspektsioon teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuetele vastamisel ja teabe avalikustamisel. Märgukirjale ja selgitustaotlustele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusetele vastamise seadus, mitte avaliku teabe seadus. Andmekaitse Inspektsiooni pädevusse ei kuulu järelevalve teostamine selgitustaotlustele vastamise üle ega valla poolt haldusmenetluse

(järelevalvemenetluse) läbiviimise üle.

6. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 75 kohaselt tuleb vaie haldusaktile või toimingule (milleks on ka teabenõudele vastamine) esitada 30 päeva jooksul, kui seadus ei sätesta teisti, arvates päevast millal isik vaidlustatavast haldusaktist või toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama.

7. Antud juhul on vaide esitaja edastanud Rae Vallavalitsusele 05.02.2026 pöördumise, milles on palunud edastatud küsimusi käsitleda teabenõudena. Ehk siis vaide esitaja on 05.02.2026 enda hinnangul edastanud Rae vallale teabenõude. Kuna sellele tähtaegselt ei vastatud, siis edastas vaide esitaja 06.03.2026 Rae vallale meedetuletuse, mis oli samuti pealkirjastatud „Teabenõue (uus) Tohvre tee 4 järelevalve menetlus“, mida saab lugeda korduvaks teabenõudeks.

8. Eeltoodust tulenevalt on käesoleva vaide esemeks vaide esitaja 05.02.2026 ja 06.03.2026 pöördumistele, mida vaide esitaja käsitles ja mis olid pealkirjastatud teabenõudena, vastamata jätmine.

Teabenõudele vastamine

9. AvTS § 18 lg 1 kohaselt tuleb teabenõudele vastata viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Juhul kui teabenõuet on vaja täpsustada või on teabe väljaselgitamine aeganõudev, võib teabevaldaja teabenõudele vastamise tähtaega pikendada kuni 15 tööpäevani, kuid sellest tuleb teabenõujat teavitada koos põhjendustega viie tööpäeva jooksul.

10. Kuna vaide esitaja on esitanud vallavalitsusele pöördumise ja palunud seda käsitleda teabenõudena, siis oli vaide esitajal ka õigustatud ootus saada oma teabenõudele vastus viie tööpäeva jooksul. Kui vaide esitaja pöördumine oma sisult siiski ei olnud teabenõue, siis oli asutusel kui teabevaldajal kohustus viie tööpäeva jooksul, kas väljastada soovitud teave või keelduda teabenõude täitmisest ja selgitada, et vaide esitaja pöördumise puhul ei ole tegemist teabenõudega avaliku teabe seaduse mõistes, vaid tegemist on selgitustaotlusega. Vaide esitaja ei pea teadma, millena asutus tema pöördumist käsiteles, küll aga peab seda teadma asutus.

11. Vastuses inspektsiooni järelepärimisele on vallavalitsus selgitanud, et *pöördumistega tegelenud teenistuja on selgitanud, et ta ei esitanud põhjendust seetõttu, et pöördumised ei olnud käsitletavad teabenõuetena ja AvTS § 23 ei sätesta vastavat keeldumise alust*. Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga ei nõustu. Kuna see, kas tegemist on selgitustaotluse või teabenõudega, ei olene mitte dokumendi pealkirjast vaid oleneb dokumendi sisust, siis isegi kui pidada AvTS § 23 lg 2 p 5 keeldumise alust, mitte kõige täpsemaks, oli võimalik vaide esitajat teavitada, millena vallavalitsus vaide esitaja pöördumist käsitles. Seda enam, et ka meeldetuletuse esitamise ajaks 06.03.2026 oli möödunud ka selgitustaotlusele vastamise tähtaeg.

12. Kuigi Andmekaitse Inspektsioon on seisukohal, et küsimusi, mis eeldavad „jah“ „ei“ vastust tuleb käsitleda teabenõudena, siis antud juhul oleks see andnud vaide esitajale eksitavat teavet. Nimelt on vallavalitsus vastuses inspektsiooni järelepärimisele segitanud, et *riikliku järelevalvemenetlust ei algatata mitte iga konkreetse ohukahtluse objekti suhtes eraldi, vaid avaliku korra eest vastutava isiku suhtes ning uuritakse ja selgitatakse välja kõik asjaolud, mis puudutavad konkreetse kinnistu suhtes avaliku korra eest vastutava isiku tegevust*.

13. Eeltoodust tulenevalt nõustub Andmekaitse Inspektsioon Rae Vallavalitsusega selles, et vaide esitaja pöördumise puhul oli tegemist selgitustaotlusega, mis eeldas algatatud järelevalvemenetluse kohta selgituste andmist, mitte koostatud dokumentide

väljastamist. Ehk siis selgitustaotlused on pöördumised, millega soovitakse asutuselt arvamust, selgitusi või teavet, mille andmine ei ole reguleeritud avaliku teabe seadusega. Seda enam, et vaide esitaja on vaides rõhutanud, et ei soovi juurdepääsu ühelegi menetlusdokumendile vaid infot järelevalve menetluse seisu ja eseme kohta. See ei tähenda siiski seda, et vaide esitaja pöördumisele, mis oli pealkirjastatud teabenõudena võis jätta viie tööpäeva jooksul vastama. Seega rikkus Rae Vallavalitsus teabenõudele vastamise tähtaega.

14. Vaide esitaja on vaides märkinud, et AvTS § 38 lg 1 kohaselt tuleb avalikkuse huvi põhjustanud teave õiguserikkumise asjaolude kohta avalikustada juba enne lõpliku otsuse tegemist ulatuses, mis ei kahjusta menetlust. Rae Vallavalitsuse seisukoht, et enne otsuse jõustumist ei avalikustata mitte mingit teavet (sh järelevalvemenetluse ese), on vastuolus seadusega. Samuti lisab vaide esitaja, et Riigikohtu praktika (RKHKo 23.10.2003 nr 3-3-1-57-03) kohaselt ei saa teabenõude täitmisest keelduda tervikuna üksnes põhjusel, et dokument sisaldab osaliselt piiranguga teavet. AvTS § 38 lg 2 kohaselt tuleb võimaldada juurdepääs vähemalt piiranguta osale.

15. Andmekaitse Inspektsioon on seisukohal, et iga teabenõue ei tähenda veel avalikkuse huvi ning ka avalikkuse huvi korral otsustab menetleja, kas ja mis ulatuses on võimalik mingit teavet avalikustada. Nõustume vaide esitajaga selles, et teave selle kohta kas menetlus on algatatud või mitte, ei ole iseenesest piiranguga. Küll aga on reeglina piiranguga menetluses kogud teave kuni menetluses tehtud otsuse jõustumiseni, kuna AvTS § 35 lg 1 p 2 paneb piirangu dokumendile täies ulatuses, et kellegi ei oleks võimalik menetlusse sekkuda enne otsuse tegemist. Siinkohal peame vajalikuks ka märkida, et AvTS § 38 lg 4 annab küll asutuse juhile võimaluse väljastada ka piiranguga teavet, kuid see ei ole kohustus, mida saaks nõuda.

16. Vaide esitaja poolt viidatud Riigikohtu lahend puudutab konkreetsele dokumendile juurdepääsu võimaldamist, mis sisaldab isikuandmeid. Ehk siis dokumendile oli kehtestatud piirang isikuandmete kaitseks, millisel juhul ongi võimalik katta isikuandmed kinni ja dokument väljastada ulatuses, millele piirangud ei kohaldu. Seega ei ole eeltoodud kohtuotsus antud juhul asjakohane, kuna antud juhul ei ole küsitud ühtegi dokumenti, vaid küsitakse teavet poolelioleva menetluse läbiviimise osas.

17. Kuna vaidemenetluse eesmärgiks on õigusliku olukorra saavutamine ning ettekirjutused saab teha rikkumise lõpetamiseks, siis kui rikkumine on lõppenud (antud juhul vaide esitaja pöördumisele vastatud, mis oli vaide esemeks), puudub alus ka ettekirjutuse tegemiseks.

18. Lähtudes sellest, et Rae Vallavalitsus on 10.04.2026 vaide esitajale täiendavalt vastanud ja asjaolusid selgitanud, millega on vaide ese ära langenud ning vaide esitaja ei ole selles osas täiendavaid pretensioone esitanud, siis jääb vaie rahuldamata. Samuti ei ole antud juhul tegemist teabenõudega, mille üle inspektsioon järelevalvet teostaks ning valla täiendavad selgitused, millest vaide esitaja saab teada, mis osas järelevalvemenetlus on algatatud, saab vaide esitaja teada käesoleva vaideotsuse valla selgituste osast. Küll aga tuleb Rae Vallavalitsusel edaspidi teabenõuetele vastamisel järgida avaliku teabe seaduses sätestatud nõudeid ning kui tegemist ei ole teabenõudega, siis sellest ka tähtaegselt teabenõudjaid teavitada.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel